



# „Slovenka“



Glasilo slovenskega ženstva.

Izhaja v Trstu kakor priloga „Edinosti“ vsako drugo soboto.

Naročnina znaša za vse leto 3 gld.; za naročnike »Edinosti« pa 2 gld.; posamezne številke se dobivajo v Trstu v tobakarni g. Lavrenčiča na trgu della Caserma po 12 kr. — Rokopisi naj se pošiljajo uredništvu »Slovenke«, naročnina pa upravništvu »Edinosti«, ul. Molino piccolo št. 3.

## Vsebina 3. zvezka:

Mokriška: Ločitev — pesem. — Dolenc: Moji stih — pesem. — Danica: Naše ženstvo. — Vekoslav: Na verandi. — Dolenc: Šopek — pesem. — Desimira: Zavist in žal — pesem. — Prijateljska pisma urednici »Slovenke«. — Zorana: Moderni Elifalt — pesem. — Mărica: Junakinja. — Prevela Mărica: Hrana za otroke. Razno — Doma.

# SLOVENKA

GLASILO SLOVENSKEGA ŽENSTVA

Zvezek 3.

V Trstu, 11. februarija 1899.

Letnik III.

## Ločitev.

Solnce se vtopljaló je za gorovje,  
slavec je v grmu turobno žgolel;  
v vetru se klanjalo žitno valovje,  
sladko-opojno bezeg je dehtel. . .

Z vaškega stolpa večernega zvona  
spev se razlival je preko dolin...  
Kaj vse je klical v spomin mi glas bróna  
Tamkaj v podnožji Mokriških planin!...

Solza oblila mi lice mladó je,  
boli drhtelo je v prsih srcé . . .  
Nemi svedoki mladosti vi moje,  
čuvaj vas Bog, o ve divne goré!

Mokriška.



## Moji stih.

Kot biseri jasni na nitki zlati  
Na deve blestijo se vrati,  
Kot rože na trnju boječem,  
Kot rosa v očesu solzečem,  
Dozdevajo stihí se moji  
Srca mi vročega roji:

Bodo veseli in jasni  
Ljubki in glasni,  
Bodo otožni,  
Bodo pobožni,  
Če v prsih srce bo veselo,  
Če v prsih mi bo krvavelo.

Vsak stih srca je mojega dete,  
Vsak stih odmev poezije je svete,  
Ki bode mi dvigála dušo,  
Dokler ne spočijem pod hladno se rušo.

Pavel Dolenc.



## Naše ženstvo.

**P**remišljala sem našo literaturo. Premišljala sem ženske slike, koje nam podajajo naši pisatelji prvaki v svojih romanih in povestih in prišla sem do žalostnega — prežalostnega zaključka. Dolgo sem brskala po svojem spominu — saj to vendar ni možno, morda se le motim? — Toda zaman. Naša literatura nam nuja same plitve, odurne, brbljave in — prešestne žene. Vzporedno se nam pokaže tu pa tam kak idealen ženski značaj, a kaj pomenja to v splošni gnjilobi in propasti? Kaj hoče teh par uzornih žen v tolpi onih umazanih, zlobnih in podlih kreatur? Nič, popolnoma nič.

Nehoté sem se pa vendar vprašala, ali je pa naše ženstvo res tako, kakor nam je slikajo naši pisatelji? Ali je res tako jezično, tako zlobno, tako hinavsko in pohotno, ali si je morda le vstvarjajo tako pisatelji, ker jim baš tako ugaja za razvoj njihove povesti? Je-li pa sploh možno, da bi je pisatelji vedno in vedno slikali le tako nizko, tako grdo, če bi bilo v istini uzorno, vzvišeno, idealno ženstvo?

Uboga Slovenija, gorjé ti, če je tvoje ženstvo res tako, kakor to kažejo tvoji romanopisci! T a k o ž e n s t v o t i n e v z g o j i n i k d a r k r e p k i h , z n a č a j n i h s i n o v , k i b i t i m o g l i z a g o t o v i t i i n v t r d i t i t v o j o b s t a n e k .

Toda ozirala sem se še nekoliko dalje. — Glej, ali niso dekleta v e d n o l e l j u b k e , d r a ž e s t n e , m e h k o s r č n e p u n i c e ? Zraven seveda tudi naivne, oh kako naivne in neumne goskice. Če pa hočemo misliti logično dalje, pridemo do presenetnega zaključka, da se razvijajo prav te mehke dušice v zakonu v one gori omenjene hudobne Ksantipe, a iz nedolžnih, nevednih deklic postanejo nezveste žene, slabe matere.

To nam daje vendar misliti, resno misliti. Ali ni morda baš ta nevednost, ta naivnost naših deklet kriva, da se ne morejo vpreti se zadostno močjo viharju življenja, da podležejo pod prvim navalom, ker je njihova vzgoja zamudila vaditi jih v moči, vežbati njihov duh in vtrditi njihovo žilavost v življenja boju.

N a š e ž e n s t v o j e d u š e v n o p r e m a l o n e o d v i s n o . Duševno obzorje naših ženskih ne sega čez domači prag; zanima jih k večjemu le toailetta in predpustna maskerada. Za svetovna vprašanja, za vse zunanje in višje duševno življenje nimajo nikakega smisla. Žalosten dokaz tej resnici je n. pr. tudi to, da se javljajo v Ljubljani glasovi, ki hočejo vzeti ženskimi volilkam celo to pičlo

pseudo-pravičico, ker je itak ne umejo. In žalostno pre-  
žalostno je, da tem glasovom niti ne moremo ugovarjati, ker govo-  
rijo le resnico. (V Ljubljanski občinski svet volijo namreč tudi ženske  
posestnice-davkoplačevalke na ta način, da pismeno pooblaščajo ka-  
kega moškega, ker osebno ne smejo voliti. No, ako te ženske niso  
umele svoje dolžnosti in niso oddajale svobodno svojih glasov — čemu  
jim bode volilna pravica?)

Vendar pa vprašam, ne bi-li bilo boljše vzbujati tudi v ženskih  
nekoliko političnega zanimanja, da bi oddajale svoje glasove rado-  
voljno, po lastnem prepričanju, ne pa samo »kot poostreni davek«  
nasilnim agitatorjem, radi ljubega miru?

Kaj naj pa vendar storimo, da dvignemo tudi ženstvo iz tega  
duševnega močvirja na svitile višine duševne slobode? Kje naj se lo-  
timo najprej svoje zadače? Ali se nam ne upre najbolj ono samo v  
svojem podedovanem konservatizmu? Saj to je ravno najbolj žalostno,  
to dela napredku ženskega gibanja najhujše težkoče, da se ženstvo  
samo vpré v svoji slepi brezbriznosti. Ne, še hujše nego to, niti ne  
vpré se, ono niti ne čuje glasov, ki je kličejo k prosveti, k osloboji.  
Ono le dremlje, dremlje.

Povsod ista letargija, povsod isto mrtvilo.

Prišli smo torej do zaključka, da tista nežna dekleška naivnost  
ne vsposoblja za boj v poznejšem življenju. Reformirati moramo tedaj  
do cela obično dekleško vzgojo, da bo bolj primerna času in njego-  
vim potrebam.

Seveda, tam, kjer se vzgajajo deklice v duhu Fénélonovem, tam  
bodo tudi vspeli temu primerni. Samo poslušajmo, kako se izraža ta  
slavni pedagog:

»Dekle sme govoriti samo iz resnične potrebe in samo z izrazom  
dvoma in spoštovanja; onò niti ne sme govoriti o stvareh, ki prese-  
zajo navadno obzorje deklet, če prav je morda o teh poučeno«.

Ali moremo morda pričakovati, da bode taka ženska zmagonosno  
bila boj za obstanek? In vendar, koliko je celo možkih, ki se kla-  
njajo takim principom.

Vzgajajte svoje hčere prav tako za samostojnost, kakor svoje  
sinove. Njihova duševna plemenitost s tem le pridobi.

Tista mehkužna odvisnost ne zadostuje dandanes več. Dokler so  
deklice doma pod dobrim varstvom skrbnega očeta in ljubeče ma-  
mice, dokler še niso same odgovorne za svoja dejanja, tako dolgo  
gre še vse dobro. Kolikim dekletom je pa dandanes dano solnčiti se  
doma v ljubezni svojih starišev? Kolikim je še dano izgubljati zlato  
svojo mladost z otročevanjem in igranjem pod dobrim varstvom oče-

tovega doma? Koliko jih pač je, ki jih ne pahne skrb za vsakdanji kruh med divji svet? Če pa tam omahne njihova neizkušenosť in nevednosť, če podležejo omamljajoči izkušnjavi, kaže ves svet s prsti za njimi. A nihče ne misli, da je morda zakrivila pomanjkljiva vzgoja, kar mora zdaj nositi nesrečno dekle samo.

Vcepljajte svojim hčeram nekoliko manj vdanosti in sanjarjenja, zato pa nekoliko več ponosa, poguma in energije. Naš vek potrebuje le krepkih značajev; mehkušnosť smo deli med staro šaro, česar še naša dekliška vzgoja neče priznati. Toda ženska, vzgojena po starem sistemu, je le kulturo ovirajoči faktor. Vendar naj bi pa bila prva ženska zadača p o s p e š e v a t i in š i r i t i kulturo.

Da bi že skoro i slovenska žena stala na višku časa, da bi bila že skoro kos svoji veliki kulturni nalogi!

Teško se je iznebiti starih običajev in predsodkov. Teško se je prilagoditi novemu naziranju.

Es erben sich Gesetz und Recht  
wie eine ew'ge Krankheit fort,

pravi uže Goethe, a mislim, da nekoliko dobre volje premaga tudi najtežje ovire. Šola ima najprej nalogo vplivati na ženski značaj v modernem duhu, da nam vzraste zdrava, krepka, duševno samostojna generacija. Našim damam bi pa bilo kmalu pomagano iz duhomorne letargije, če bi si njihovi gospodje soprogi iskali kratkočasja bolj v domačem krogu in v razgovoru s svojo družico, nego pa v zakajenih, soparnih beznicah. Seveda, če bi znali ti gospodje sukati pogovor le okoli zanimivih predmetov in ne bi le mlatili neslanih čenč!

Danica.



## Na verandi.

(Spisal Vekoslav).



sedela sva na verandi tržke gostilne »Pri stari pošti«.

Gledala sva zamišljeno v poslikan in popisan strop, kakor da bi premišljevala verze, polne vinske modrosti in gostilniške razposajenosti, katere je na strop napisala spretna roka domačega slikarja.

Pri drugi mizi je sedela v polutemi brhka domača hčerka Rezika. Njen prej vedno se smehljajoči obraz je bil nenavadno resen, njene oči se niso svetile tako, kakor pred letom, ko sem ji stisnil

roko k slovesu. Je-li mislila na svojega Ljudevita na daljnem Dunaju, ali ji že dolgo ničesar ni pisal, je-li ji postal nezvest? . . .

»Kdor ne zna ljubiti, piti, peti . . .« je monotonski zamrmral prijatelj Vatroslav čitaje se sè stropa.

»S človeškim srcem ne igràj,

Naš pekel v njem je in naš raj . . .«, začel sem mehanski recitovati verz napisan v desnem kotu verande.

In Rezika je posiljeno zahihitala.

»Sentimentalec!« je rekel Vatroslav nevoljno.

»In ti? . . .«,

Zopet molk . . .

Nagnil sem čašo ter jo izpraznil. Tudi moj prijatelj je storil tako.

Večerno nebo je žarelo v ognjenem svitu, fantastično nakopičeni oblaki so napajali mojo dušo z neko čudno grozo; njih rdeče-ognjena barva, njih čarobno-slikovite skupine so se mi zdele zli demoni iz pekla, ki se rogajo meni, ubogemu črviču, neznatnemu atomu, moji boreči se duši . . .

Stresel sem se.

Hladen vetrič je začel pihljati ter mi hladiti vroče čelo. Postajalo mi je lažje. Zdelo se mi je, da mi vliva kdo nebeški balzam v trpečo, trepetajočo dušo . . .

»Glej, Fran, kako krasen prizor! Tam le med zelenim drevjem prijazna vas, više na desno lepi vinogradi, tam moj domači trg, pod nama v dolini duhteči travniki, prepevajoči delavci . . . Ne verjel bi, da je ta breg s svojo veličastno cerkvijo, sè svojim majhnim, vabljivim trgom, sè svojim uprav čarobnim razgledom tako krasen«.

»Mislim, da ni lepšega kraja v Slovenskih goricah nego je ta.«

»V Slovenskih goricah!« je dejal Vatroslav z neko zbadljivo ironijo ter pogledal z verande na trg.

Kratek pogled na desno in levo po trgu mi je pričaral pred oči vso našo narodno bedo, žalostno našo zgodovino, naše ubožstvo . . .

Zopet sem vprl oči v demonske skupine oblakov na večernem nebu, ki so prorokovale pogin meni . . . pogin mojemu narodu . . .

Bil sem bolan na duši, v srcu.

Nervozno sem praznil čašo za čašo; prijatelj Vatroslav pa me je občudoval ter — posnemal.

»Čemu pa si mi pisal, da si se že nekoliko sprijaznil z ono mislijo?« me je vprašal iznenada.

»Čemu? — Nevem . . .«

»Vendar ne brez uzroka?«

»Bah, uzroki! Kdo bi vedno tako pedantski vpraševal po uzrokih! — No, če pa že hočeš vedeti, vedi! Bil sem tedaj jezen ná se, na svet, na vse... Tako, kakor danes — —.«

Tedaj pa sem prijel Reziko, ki je prišla po čaši, krčevito za mehko, belo roko ter jo strastno držal, kakor da bi je ne hotel izpustiti nikdar več. Njena lica so gorela, njene oči so postale čarobno svetle, rdeče njene ustnice so trepetale...

»Pustite me! Nič več vas ne pogledam;« je dejala z ljubkim, nežnim, prosečim glasom,

Ispustil sem jo.

Zavedel sem se, da to ni ona, katere podoba mi plava zmiraj pred očmi.

»Kakov pa si!« me je pokaral Vatroslav, morebiti nekoliko iz zavisti. »Ti, ginajkofag! ‚Ženska je vrag‘, si nam nekdam pridigoval. — — »Ali se ti je vrag tako prikupil, da mu stiskaš celo roke?«

Vgriznil sem se v ustnico.

»No, seveda!« je nadaljeval Vatroslav. »Takega vražička z vitkim, finim stasom, z lepimi očmi, s črnimi, dolgimi lasmi... takega vražička se pač malokdo ogiblje... Ne?«

Ženska je vrag! — — — Da, da, tako sem govoril o njih, tako sem opravičeval svojo mrzkost do njih, tako sem zagovarjal svojo bojazen pred njimi, tako sem tešil svoje prazno, pusto srce... V resnici sem si pa želel bitja, ki bi ga lahko ljubil, ljubil tako, kakor si je želela moja duša.

Našel sem tako bitje...

Kako je prišlo do tega?

»Ne fantaziraj!« je nevoljno zaklical prijatelj Vatroslav sè svojim močnim glasom ter me vzbudil iz sanj.

»Ali si se že odločil?« me je vprašal. »Najbolje nama bo... Kaj pa je dobrega drugod? — Ne misli previsoko, preidealno, ampak misli tudi na — kruh...«

»Prav govoriš, toda — — —.«

»Kaj — toda!... Da bi tebi, samotarju, dolgočasnemu pustežu, sanjaču, ne bilo možno, se mi ne zdi prav verjetno. Glej mene! Kar tri pustim na cedilu in — pojdem...«

Dolgo sva govorila ter pila.

Večerni veter nama je delal hlad, listje v vrtu je tajinstveno šumljalo. Plamenček luči, kojo nama je prižgala Rezika, je nemirno, trepetajoče plapolal, kakor da bi se bal veš in komarjev, ki so ga obletavali.

Na verandi je postalo kmalu živahneje.

Prišla se je hladit tudi Josipina, mlajša sestra Rezikina, dekle polno otročje naivnosti in šegavosti, ter majhna Linika, ki je ne prenehoma ljubko regljala s svojim jezičkom ter tekala sem in tija.

Koliko prilike se nama je ponujalo, da bi se razvedrila! Toda ostala sva nekako brezbrizna za otožno-sanjave oči Rezikine in za lepo Josipino...

»Torej res odidete čez teden dnij v Prago?« me je vprašala Josipina.

»Ne vem... Seveda... Da, odidem.«

»In tako daleč!«

»Tem bolje.«

»Bolje? Zakaj pa? Saj je tukaj vendar tako lepo.«

»Za me ni nikjer nič lepega...«

Začudeno me je pogledala.

»Tega pa vam ne verjamem... Morebiti imate vendar-le kaj lepega tam doli;« pošalila se je ter otročje nasmejala.

»Ima, ima, pa taji;« je pridejal Vatroslav.

Na nebu so se prikazovale zvezde, dve, tri... pet... deset... vedno več... brez števila — — Strmeč v nje sem se spomnil sive babice, ki mi je o poletnih večerih pravila, da so to angeljčki božji, da ima vsak človek svojo zvezdico in da ne smemo na nje kazati s prstom; spomnil sem se tedanjih srečnih, blaženih dnij, spomnil sem se svoje nedolžnosti — — —. In vedno bolj sem spoznaval svojo sedanja pregrešnost, propalost — — —. J a z n a j b i s e o d l o č i l z a — — za... Ne, nemožno! Takov grešnik, tako ničeven... Nemožno! — Naj bi stopal vsak dan pred Njega — jaz — — jaz..

Ona zvezda tam... Prav kakor njene, Felicistine oči... Da prav tako nedolžno se svetijo.

To je greh! Kako morem misliti o njej jaz, grešnik, o njej, ki ji sije nedolžnost iz očij...

Dolgo sva sedela s prijateljem na verandi.

Ura je odbila najjst.

»Dovolj premišljevanja;« je dejal Vatroslav nenavadno glasno.

»Dovolj!« sem mu odgovoril, skočil kvišku ter mu vdaril v roko.

»Velja?...« me je vprašal.

»Velja!«

»Na vsak način — —.«

»Na vsak...«



Na vzhodnem nebu se je utrnila zvezda, v bližnji šumi pa je hreščeče zaskovikala ponočna sova.

\* \* \*

Zopet sedim na verandi; toda sam — — — — —

Obljubil sem Vatroslavu, da pojdem na vsak način; bila sva si od nekdanj najboljša tovariša in nisva se mogla ločiti... Kamor ti, tija jaz... Odkril sem starišem, bratom, sestram svoj sklep. Mati si je brisala solze od veselja; oče mi je rekel s trepetajočim glasom: »Naša molitev ni ostala nevslišana... Moj blagoslov naj te spremlja povsod! Edina želja, ki sem jo še gojil, je izpolnjena«.

Vse sem osrečil s svojim sklepom.

Ali pa tudi sebe?

Kaj me veže na svet? — Nič!... Pač... Nekaj me še vedno muči in zadržuje — misel na njo, na Felicito.

Zopet mi prihaja pred oči nje tanka, vitka postava, nje ovalna glava, nedolžne oči, rdeča lica, zopet mi doni v uho njen ljubki glas...

Prvič sem jo videl v »Narodnem domu« na plesu.

Stal sem malomarno naslonjen na zid ter prezirljivo gledal napudrane kokete, afektirane dame, oblizane častnike, nizko se klanjajoče gospode v frakih, vrteče se pare...

»Vse naučeno, nenaravno, pretirano«, sem si mislil.

Kar se približa proti meni vitka postava v tankih, belih krilih; kmalu se je zopet odzibala v hitrem valčku... Zopet je tu! Kakor da bi plavala v zraku... Nedolžnost ji sije iz prozornega lica, iz divnih očij — — — — —.

Plesala sva tudi midva.

Rahlo, boječe sem ovil roko okoli njenega pasu in zavrtela sva se.

Tedaj sem začutil prvič nekaj nebeško blažilnega v svojem srcu.

Našel sem ono bitje, kojega sem si želel, koje bi lahko ljubil; pa na ljubezen si nisem upal misliti.

Od onega dne sem se mnogokrat sešel s Felicito v »Narodnem domu«. Obiskovala sva oba plesne večere. Moje oči so se pasle na njej, moj duh se je vedno pečal z njo; toda nekaj me je zadrževalo, da ji nisem odkril svojih čustev.

Bila je fino izobražena. Pogovarjala sva se o naših pesnikih, pisateljih, o naši zgodovini, o vsem; hvalil sem ji zeleno Štajersko, popisoval, kolikor možno živo domače, svoje kraje, in ona si je želela

videti jih. Pravila mi je, da je tudi njena mati iz Štajerske, ter dostavila šaljivo, da sva si na ta način nekoliko sorodna, a jaz sem se zadovoljeval, da sem jo le videl . . .

Kmalu sem spoznal tudi njene duševne kreposti. Čim bolj pa sem jih mogel občudovati, tem bolj se mi je zdela nedosežna, tem bolj sem se bal povedati jej, da jo ljubim vroče, strastno.

Minula je doba plesov.

Odslej sem jo videl le malokdaj. Ko pa sem jo srečal, sem se vselej stresel, kakor zločinec pred sodnikom. Bil sem čuden . . . Zdelo se mi je pregrešno, da mislim jaz na njo, na angelja . . .

Kmalu sem moral odriniti.

Vlak je hitel proti severu, ne zmené se za mesto, koje pušča za seboj; zá me pa je bila ločitev težka, bridka, kajti zapuščal sem v njem njo, koje — ljubim.

Za mesec dnij pa sem jo zopet videl tam, kjer sem jo zagledal prvič. Zdela se mi je še krasnejša.

»Oh, gospod, tudi tukaj?« se je začudila. »Tako daleč ste prišli! . . .«

In jaz sem bil srečen, zadovoljen . . .

Bedak!

Ko sem jo po polunoči videl z materjo odhajati po stopnicah, ji v slovo niti roke nisem stisnil, niti ji rekel »z Bogom«.

Čudak! — — — — —

Tržki pastir je zatrobil v rog ter me vzbudil iz sanj o nedavni prošlosti. Spomnil sem se, da jutri odidem.

Jutri že?

Da! . . .

Ali pa sem sposoben, vreden, da postanem Njegov služabnik? — — Čutim se tako slabega, tako grešnega, majhnega . . . Ali je možno, da me sprejme milostljivo On, kojega postave sem teptal z nogami? — — — Da! Saj si milostljiv . . . Ti veš, da sem slab, da lahko padem, pa tudi veš, da nisem hudoben. Tebi je znano, da sem grešil, grozno grešil, a milost Tvoja je velika . . . Darujem Ti svojo mladost, svoje življenje, svoje srce . . . Sprejmi to in ne obračaj obraza nemilostljivo od mene! — — —

Da, jutri odidem . . .

In Felicita? — — —

Moje srce bije le zánjo . . . Kako naj je darujem Njemu? Bog, Ti veš, da se mi v njeni bližini ni prikradla v dušo nobena zla misel, Ti veš, da mi je bila nevedé mnogokrat angelj-varuh . . . Odpusti

mi torej, če že sedaj, ko se bliža odločilen čas, ne morem pretrgati vseh tajnih vezij, ki me vežejo na njo . . . Ti poznaš človeško srce in rad odpuščaš . . .

Linika je priskakljala k meni ter se mi obesila na koleno.

»Imate li še kaj bonbončkov?« me je vprašala.

Težko sem se je odkrižal.

Na verandi je postalo mračno . . .

Vzdignil sem se.

»Tako, gospod! Dolgo sem morala iskati;« je rekla Rezika stopivša na verando. »Nič prav mi nočejo cvesti.«

Pripela mi je na suknjo majhen šopek.

Poslovil sem se.

Dva — trikrat sem se še ozrl po verandi, na koji se je obrnil tok mojega življenja v drugo smer, na koji sem se s prijateljem Vatroslavom odločil obleči za vedno — črno suknjo . . .

»Pa nikar nas ne pozabite popolnoma!« je klicala za menoj Josipina.

Še enkrat sem se moral ozreti nazaj na verando in tedaj mi je prišlo na misel vprašanje: »S kakimi občutki jo bom v bodoče pohajal? . . .«

In videl sem pred seboj negotovo, nejasno, temno bodočnost.

Bog, da bi bila le jasnejša! . . .



## Šopek.

Na oknu šopek nje stoji,  
Stoji, lepo dehti.  
Ljudje ga ogledujejo  
In vsi se poprašujejo:  
Čegave nežne so roke,  
Ki spletle so cvetlice té.

Pri oknu pa on skrit stoji,  
Stoji in se smeji.  
Ljudem on posmehuje se,  
Nad šopkom pa raduje se,  
Saj sam jedini dobro ve,  
Čegave tiste so roké.

Pavel Dolenec.



## Zavist in žal.

**B**anket minil bil v gradu, utihnili glasovir,  
Kresovi splapoleli, končal se kresni pir.

Med praznimi dve čaši napolnjeni samo,  
Z rumenim vincem jedna, soseda nje z vodo.

Med njima v vazi šopek od poljskih je cvetic,  
Zelena praprot vije krog belih se glavic.

Pobesila se praprot od teže na straneh,  
Namakala peresce si v čašah je obeh.

Zatresli sta se čaši od praprota moči,  
Razljučeno vodica kipeča govori:

»Od nekdaj te zavidam, proslavljen sosed moj,  
Srce kipi mi jeze — poslušaj me nocoj!

Zakaj se tebi klanja ter tebe svet časti?  
Na svatbi, veselici, — povsod si prvi ti!

In trkajo, da čaše kot zvoki strun doné,  
Prepevajo zdravice, ki tebi se glasé.

Če tvoja solza v sebi skrivnostno moč ima,  
Kaj hodiš svet omamljat iz štajerskih gora?!

Jaz tiho vrem iz hriba, miru sem vidni znak,  
Pa vendar me prezira častilcev tvojih vsak«.

»Miluj me, ne zavidaj! — Naj grozd bi bil zvenel  
Na trti prej, ko Noe ga v kupo je ožel.

Nocoj je svet me dvigal in s petjem me slavil,  
Preklinjal me bo jutri, zločinov vseh dolžil.

Vse zlobe in prepire prišteva meni svet,  
Nedolžen on — tu vino izbuja greh neštet.

Pač res je, da veselja nikjer brez mene ni,  
A v rajanju trepečem, zloslutnost me mori.

Če Noe za nasledke ožetja znal bi bil,  
Na trti grozd bil pustil, in kupo si razbil«.

Ta tožba vodi prija, zlo rada se peni,  
Noč kresna izgubi se — ob vdarcih polnoči.

Desimira.





## Prijateljska pisma urednici „Slovenke“.

deja spoštovane Vaše sotrudnice Bogomile, naj bi slovenske pisateljice in pisatelji stopili v ožjo zvezo, je prav dobra in bi se dala lahko izvesti z malim trudom. Slovenski pisatelji smo res nekaki posebneži, mesto da bi si prizadevali, da se seznanimo поблиže, tičimo vsaki v svojem kotičku in si ne upamo niti v javnost se svojimi pravimi imeni, ampak se skrivamo za več ali menj smešnimi psevdonimi. Da nam takov separatizem več škoduje nego koristi, umevno je samo ob sebi.

Prijateljski sestanki in poseti, kakor jih nasvetuje Bogomila, bi gotovo bili zelo koristni. Vsaj vendar delujemo s peresom vsi za en smoter — za blaginjo našega naroda. Kaj je naravnejega in kdo bi se branil temu, da se seznanimo tudi osebno in se tudi ustmeno pogovorimo o naših nazorih, idejah in — idejalih?

Toda mnogo, premnogo nas je, ki bivamo razstreseno po različnih malih krajih, trgih in vaseh po Slovenskem in celo na tujem. Marsikomu ne dopuščajo sredstva, da bi potoval in se tako seznanjal osebno. In vendar bi bilo le-tem, ki so često skoraj popolnoma ločeni od ostalega omikanega sveta, najbolj potrebno občevanja z jednako mislečimi in čutečimi.

Temu bi se prišlo v okom s tem, da bi se ustanovila nekaka *d o p i s o v a l n a d r u Ź b a* slovenskega razumništva, osobito slovenskih pisateljev in pisateljic. Stvar bi se mogla izvesti tako, da se vsak društvenik zaveže, odgovoriti na vsako pismo, ki mu dojde iz kroga društvenikov. Za to pa ima tudi udobnost, da lahko piše vsakemu členu društva in da mu je tudi isti prav tako dolžen odgovoriti. Umevno je, da ta obveza ne velja za predmete, o katerih eden ali drugi ne mara dopisovati. V takih slučajih se lahko na kratko odgovori zanikujoče, odgovoriti pa bi se moralo na vsak način.

Tem potom bi bilo možno posameznikom seznaniti se na priprost način z osebami in njihovimi nazori, s katerimi se vsled oddaljenosti bivališča, itd. sicer ni možno seznaniti drugače.

Kako si marsikateri ali marsikatera na deželi in tudi v mestu želi priti v dotiko z ljudmi, ki so istih nazorov, ki imajo iste ideje! Toda češče ne dovolijo družabni predsodki, da bi se bilo možno obrniti do te ali one osebe naravnost. Ako pa bi imeli tako društvo, bilo

bi to lahko mogoče, ker bi vsi dopisujoči našli zabave in pouka v taki korespondenci.

Takih dopisovalnih društev je med drugimi narodi obilo. Tukaj si dovoljujem omenjati samo eno tako društvo, v katerem je posebno veliko Slovanov in tudi precej Slovencev ter nekaj duhovitih Slovenk. To društvo se imenuje »Internacionalna korespondenčna asocijacija«, ki ima svoj sedež na Dunaju, a njegovi člani, — katerih je blizo tri tisoč, obeh spolov in vsacega stanu, od ljudskega učitelja do profesorja, od malega trgovca do bogatega bankirja, od trgovskega pomočnika do plemenitaša, med temi nebroj pisateljev, novinarjev in učenjakov, ki takorekoč vsi skupaj tvorijo samo eno veliko družino — so raztreseni skoraj po vsem omikanem svetu. V tem društvu so zastopane vse vede in skoraj vsi jeziki (tudi slovenski, hrvatsko-srbski, češki, poljski, bolgarski in ruski). Društvo je razdeljeno v 7 odsekov in sicer: I. odsek je za one, ki dopisujejo za zabavo ali iz idejalnih namenov, II. odsek za naučenje tujih jezikov, III. za različne privatne poizvedbe, IV. za dopisovanje v pisateljske namene, V. za izvedenje malih naročil v tujih krajih in deželah, VI. za nabiralce (za filateliste in zbiralce različnih predmetov) in VII. za one, ki hočejo na kakovkoli način podpirati društvo. Vsako leto izda društvo knjigo, v kateri so tiskana imena vseh njegovih členov. Tudi ta knjiga je sestavljena v najrazličnejših jezikih. Pri imenu vsakega člana je navedeno, o čem isti najraje dopisuje. N. pr. ta se zanima za književnost, drugi je filozof, tretji folklorist, četrti želi dopisovati o poeziji itd. itd. Ako želi kakov člen stopiti v zvezo s členom izven Avstro-Ogèrske, n. pr. v Rimu, v Berolinu, Parizu, Londonu, ali kje v Kitaju, Ameriki, v Aziji ali Afriki, treba mu je samo napisati list i priložiti marko za poštnino za nazaj (to je poleg dostojnega dopisovanja edini pogoj) in dotični mu naj d a l j e v 16. dneh po prejemu lista odgovori z veseljem, ker ga ideje onega, ki ga je pismeno ogovoril zanimajo baš tako, kakor dopisovalca njegove ideje. Ta mednarodna dopisovalna družba izdaja tudi svoje društveno glasilo »Icaea« in sicer v nemškem, francozkem, angležkem in poljskem jeziku. Objavlja pa tudi članke v ostalih slovanskih in drugih jezikih <sup>1)</sup>.

Navedel sem to družbo samo v primer, da razvidijo Slovenci in Slovenke, da bi taka dopisovalna družba za nas ne bilo nič kaj ne-

<sup>1)</sup> Kdor želi o tej vsekakor zelo zanimivi družbi zvedeti kaj več, naj se obrne do uredništva »Icaee«, glasila mednarodne korespondenčne asocijacije, Dunaj I., Fleischmarkt št. 1.

navadnega. Želeti bi bilo, da bi se misel spoštovane Bogomile v kratkem izpolnila, bodisi na ta ali oni način, in tudi jaz se strinjam s pisateljico, da ta »ideja pač ne zasluži, da umre že o porodu«. D.



## Moderni Efijalt.

U boga bila mati  
a sin bogat gospod, —  
zato izdal očitno  
je mater in svoj rod.

In zopet rodu hlini  
ljubav, nezvesti sin —  
da tlako bi mu delal  
v domovju brat — trpin —

Polagoma spoznanje  
pa je došlo trpko :  
Pri tujcih slave, blaga,  
pridobil da ne bo. —

Ne trebaš Efijaltov,  
oj, mati Slava ti —,  
da žepe si polnili  
iz tvoje bi krvi!

Zorana.



## Junakinja.

Spisala Mara.



v svojem razredu imam deklico, katere ne morem nikoli kaznovati, dasi se mi skoro nikdar ne nauči, kar ukažem. — Kaznovati je pa ne morem zato, ker je poleg petih mlajših in dveh starejših bratov in sester hči uboge vdove.

Ko smo se pred letom vprašali nekega dne: «komu neki zvoni?» odgovarjalo se je kar križem: «Petriču; ostavil je ženo, ki je obično bolna in osmero otrok.

«Kaj počne, revica sedaj?»

«I, kaj, otroke odda v sirotišnico».

«Znorela bi, ko bi se meni zgodilo tako».

«I, Bog je velik, on vse preživi!»

Tako so modrovale o pogrebu naše vaščanke.

Žalostno je bilo videti kar celo vrsto otrok v črnih čednih predpasnikih, a v sirotišnico ni vdova poslala nobenega.

Milo se mi je storilo vselej, ko sem se ozrla v visoko, drobno, blede dekletce tam v zadnji klopi in premišljevala sem, v kolikih skrbeh in revščini mora živeti uboga njena mati, ki ni niti prav zdrava.

Neko jutro je parkrat zazvonil veliki zvon, kar znači, da nekemu nesó sveto popotnico.

«K. Petričevki gredo», so si pošepetale moje učenke.

Žena je bila nadušljiva in ko jo je naduha posebno zapirala, tedaj je mislila, da je prišla njena zadnja ura. Tako je bilo tudi takrat. Ko sem na večer slišala, da je zvonilo mrliču, mislila sem si, da je gotovo Petričevka umrla, a ona je proti večeru že vstala in ker jo je naduha nekoliko popustila, je drugi dan že šla v mesto h gospodi po perilo.

«Ti v šoli, Petrič?» sem se začudila, ko sem vidila družega dne dekletce na njenem mestu.

«Da, mati je šla že v mesto», je dejalo dekletce s tistim težkim, zamolkim glasom, po katerem se poznajo nadušljivi ljudje.

Zdihnila sem nekoliko olajšana.

Od tedaj je zahajalo dekletce v svojem vedno čednem predpasniku skoro redno v šolo, izvzemši dva dni v tednu, ko je mati namreč šla po perilo in je nesla zopet v mesto ter je moja učenka morala varovati in pestovati mlajše bratce in sestre.

Ko je došlo na šolo kakor navadno dvanajst listkov za čevlje za najubožnejše otroke dejala sem Petričevi:

«Reci materi, naj pride jutri po listek, da dobiš čevlje.»

Drugo jutro je urno hodé, pridihala mati k meni.

Vprašala sem jo sočutno in pomilovalno, kako neki živi, kako preživí sebe in osmero otrok brez moževega zaslužka.

«Kaj bi ne živeli — govorila je sè zamolkim težkim glasom — najstarejša mi pomaga prve tri dni v tednu pri perilu, a druge tri dni pere pri Kolaričevi in ima že 20 krajcarjev na dan; drugo dekle nosi kosilo dvema sosedoma in dobi vsakikrat od enega 2, od drugega 3 krajcarje, tretja (to je moja učenka) mi povaruje male, zato ne smete zameriti, če ne pride vsak dan v šolo. Jaz pa delam, saj sem delu navajena od kar živim. Delam pa vse, kar kdo hoče; ko končam prati, tekam od hiše do hiše, pomivam pode, okna in vrata, posodo, nosim vodo za kar dobim sploh vse, kar kdo hoče. Otroci pa dobe zdaj tu, zdaj tam kruha, kako jabolko, ali kar si bodi. Ne umre se od glada ne pod sv. Juštom (Patronom Trsta in okolice.)

Strmé in molčé sem občudovala malo, gibčno, živo ženico.

«Ali vendar vam mora biti težko; mož vam je vsaj nekaj pomagal» — sem poizvedovala.

«Mož, ha, ha! Če je delal prav ves teden, mi je prinesel ob sobotah dva goldinarja, kar je bilo pač vse zanj, ker sem mu morala kuhati malo boljše nego nam in dajati mu od tega včasi še za tobak.



Včasih mi pa še tega ni prinesel, ker je zapil in zaigral, predno je prišel domu, jesti sem mu pa morala dajati tako in tako».

V tem, ko sem ji jaz pripravljala in izročila listek, hitela je govoriti še prav urno:

«Ne, ne, gospodična moja, kdor hoče delati, kdor je pripravljen in spreten za vsako delo, tak ne umre od glada, zato upam, če mi Bog le zdravje da, pošteno preživeti sebe in svoje otroke, ne da bi mi bilo treba ktereга pošiljati tija v tisto hišo siromakov.»

«In tisto sobico pa kuhinjo kdo vam plačuje?» sem jo vprašala še, ko sem jo spremila do vrat.

«A, moja luknja, moje stanovanje, hočete reči?» Tiste tri goldinarje na mesec mi včasih navržejo gospe, katerim perem, včasih gospodar malo počaka, večjidel si pa tudi tisto sami preskrbimo. Z Bogom!»

«Z Bogom, mati! sem ji odvrnila ter vsa zamišljena stopala proti kateri in šepetala sama seboj: «večjidel si pa tudi tisto sami preskrbimo, kako samozavestno: sami preskrbimo... mi pisatelji si izmišljamo junakinje, ki padajo ali se moré vsled revščine, a za prave junakinje zapiramo oči....»



## O ženskem vprašanji.



o preklicano žensko vprašanje! Moj Bog, koliko se je že govorilo pro in contra, pisalo to in ono in vendar smo še vedno pri začetku. Mária, Mária II., Danica, Feodora, Marija Ana, cel register. Pardon toraj, če se še moja malenkost vtihotapi med to zastopstvo! Verjemite mi ta »Z« je praktično emancipiran in če tudi izgleda s tistimi ušesci malce prefrigan in koketen, vendar ni tako do sile lahkomišljen, kakor bi mislil na prvi pogled.

Toliko bodi povedano v zagovor mojega »grba« in moje osebe.

No, da napišem tu kako učeno razpravo à la Marica II., ali kak ostro ošpičen članek po vzoru Danice, tega menda od mene ni nihče pričakoval. Simpatizujem z obema, z Danico še skoro malo bolj, četudi, odkritosrčno rečeno, nisem nič preveč navdušena za njeno idejo o toliko hvaljeni narodni noši. Sploh o tem morda kedaj še kako povem, za danes imam družega gradiva.

Vidite, drage moje Slovenke, zdi se mi, da me za početek sezamo vse previsoko. Profesorice, doktorice, moj Bog, lepo res, ali,

ali študirala bi gotovo marsikatera, ne dvomim, da ne z dobrimi uspehi, toda s čim naj pa študira? Me ženske, žalibog, nismo kakor lilije na polji, ki ne jedo in ne pijo in se ne oblačijo. Bogate pa tudi nismo vse in marsikaka prav prebito pogreša bogatega očeta in imovitih stricev in tet. Sploh mislim, da za študiranje na vseučiliščih za hčere premožnih hiš ni treba, Bog si ga vedi koliko emancipacije. Da le ni tako »allzuverliebter Natur« in ne preveč strahopetna, potem že gre, vsaj vse sorodstvo skrbi in podpira tako družinsko znamenitost. Ali če nima nič, če ne dobi nič, potem je seveda druga. Treba gledati, kje se dobi zajutrak in kje večerja, delati, pomagati si, ali obesiti vse študiranje na kol.

Reklo se mi bode morda, da ženske brez materijelnih pomočkov sploh ne morejo študirati. Ali zakaj ne? Koliko ubozih dijakov se tako ali drugače pretolče skozi tista leta! In če možki študira, če tudi je reven, zakaj bi ženska ne mogla?! Seveda zato pa potrebuje precejšnje eneržije, precej trdne volje, samostojnosti in vztrajnosti. Jaz pravim, da je to možno. I moj Bog, saj se še tako ubijamo in mučimo, delamo in trudimo, ko vendar živimo tija v en dan brez cilja, kakor božji volem! Jaz mislim, da bi se dalo tudi še malo več storiti nego storimo, da bi vse naše moči še kaj zdržale, ko bi imele zavest: zato se trudim, to hočem doseči, to dosežem!

Zato pa je treba kolikor toliko emancipacije. Kakoršne so naše mlade dame, koketne, neodločne in bojzljive, polne predsodkov s tisto njih glavno mislijo »kaj bodo rekli ljudje«, takih seveda bi ne bilo dobro poslati v svet, s takimi se še doma ne moremo postavljati preveč, dasi jih imamo dosti, prav dosti!

Pa tudi tiste, ki ne bodo študirale, tiste, ki se pomože, ki ostanejo pri stariših, ki si doma vstvarijo nekako samostojnost, tudi tistim bi ne škodilo, da so malo drugačne nego so.

Tem bi tudi i bilo priporočati, da niso tako starokopitne, tako malo samostojne.

Kaj pa je prav za prav ta emancipacija?

Beseda sama ima glede na žensko vprašanje po mojem mnenju precej širok pomen.

Márica piše o emancipaciji, Márica II., Danica, ali vsaka ima svoje posebne misli in tudi »Z«, da i sebe ne pozabim, ima o ženski emancipaciji svoje posebne nazore.

Emancipirana ženska bodi najprej nekaj. Nekaj v sebi. Tako svoj poseben svet. Imeti mora prepričanje: to sem in to nisem, to je prav in to ni prav. Malenkostnih predsodkov emancipirana ženska ne sme poznati. Kako naj tudi kaj doseže, če ji vedno in povsod razne zastarele forme zapirajo pot, čez katero si ne upa!?

Ona bodi značajna, odločna in energična. Pogumna in vstrajna, povsod kjer je treba.

Jaz ne mislim »jene Frechheit eines ausgelassenen Mädchens«, ki pod krinko ponosa skriva svojo razbrzdanost. Tudi je nastop tacih »lahkih« ženskih precej drugačen od onih, katere imam jaz v mislih. Prizna mi pa tudi vsak, da mora samostojno dekletu, ki si hoče samo vstvariti ekzistenco, storiti marsikak korak in marsikatero pot, katera je v očeh nekaterih dam, katerim kaj tacega seveda ni treba, tako nekako na meji dostojnosti, kar se pri nas navadno označi s »to ne gre«. Moj Bog, saj to prav za prav »tudi ne gre«, da mlada, morda tudi ne prav grda gospodična v univerzi sedi med celo tropo mladih gospodov prav brez vsake garde-dame.

Da, ta »to ne gre«, to je pravi ščit nazadnjaštva in starokopitnosti!

Nepošteno ni, slabo tudi ne, greh ne, ali vendar »ne gre«, »es geht eben nicht« in zato se mora seveda vsak napredek, vsaka samostojnost obesiti na kljuko.

Vsaj ni treba, Bog si ga vedi kacih primerov, razreševanja drastičnih duševnih konfliktov in psiholoških študij.

»Warum denn in die Weite schweifen« saj je primerov iz vsakdanjosti več nego dovolj.

Recimo, naša dama ima obleko, ki je še lepa in snažna, a k nesreči ne najnovejšega kroja. Naša dama ni bogata, ali v taki obleki vendar ne more na cesto! Kaj bi dejali ljudje!! No, obleka se zavrže, kupi se nova in naša dama je srečna, če tudi za ta mesec zaradi obleke ni morda mogla plačati služkinji plače, niti mlekarici mleka. Ali tega ne ve drugi, nego samo služkinja in mlekarica, a ona je vendar morala imeti obleko, — že radi ljudij! . . .

Tu je koncert. Naša dama dobi od kacega znanca ali sorodnika vstopnico. Časniki pišejo mnogo o bodočem koncertu, na katerem nastopijo samo znane prve moči, — užitek bode neprecenljiv. Toda, glej nesreče! Naša dama nima nove bluze in kupiti si je nima s čim. Ima pač druge, še dve, štiri, ali kaj, ta prijateljica jo je že tolikokrat videla v rosa, druga v creme, da res ne more obleči nobene. Kaj bi vender dejala ta ali ona, če pride v takej starini?! . . . No in vstopnica se vrne zadnji hip z raznimi izgovori.

Zdaj zopet gledišče. No, to se pač pripozna, da upliva blažeče na duha, da izobrazuje, da je sploh koristno. Ali kaj, vsaka ne premore toliko, da bi mogla večkrat sedeti v loži ali naslanjati se kje v prvih vrstah parterja. Seve, na balkon ali celo na plebejsko galerijo,

Bog ne daj! To bi bila vendar grozna blamaža, da jo vidi kaka znanca ali celo kak znanec!

In tako pametno gospodarstvo, izobrazba, napredek — z Bogom! »Es geht eben nicht« sprijazni se z romani in živi dalje v svojih neumnih predsodkih.

Vse življenje se izgublja v tacih starinskih nazorih, človek sam nima nič od sebe in drugi od njega še manj.

Gleda se samo na zunanost! Da so hčerke lepo opravljene, da se gracijozno smehljajo, pred vsem, da pač ne kažejo ni trohico samostojnosti, da nimajo prav nič svojega značaja, nič svoje volje, da so vedno navezane v vseh stvareh na druge, to je seveda cilj ženske vzgoje.

Da, da tacih pretiranih ženskih si vzgajamo, ki ne znajo ni pet ni šest, a kaj če so primorane stopiti v življenje, če si morajo z lastno roko črtati prihodnost! Take se pomože in imajo otroke, koje vzgajajo, ko so same še pravi otroci! In če ostanejo tako, pehajo jih iz enega kota v drugi krog stricev in tet, dokler ne postanejo tista stara, hudobna strašila vsega sorodstva, ki se tolikrat glosirajo v raznih dobrih in slabih dovtipih. In če so tudi kje učiteljice ali poštne upraviteljice, ali kaj enacega, kako žive? Tisto službo delajo kakor tramvajski konj, zato, ker morajo, zato, da so site in oblečene brez vseh drugih interesov. Ne žive ne, samo životarijo! In potem se čudijo in pritožujejo, češ, ženska se itak za nič ne zanima, ko k večjemu za obleko, plese in zabave; kako, če nima prilike in pomočkov za nič?!

Ali lepo vas prosim, kako naj bomo drugačne! Kedo pa nam kedaj budi zanimanje in za kaj?! Saj res ne vemo družega, nego tako resignirano, udano žediti v kotu, v katerega nas baš porine osoda.

Kaj je treba ženski samostojnosti! Ženska bodi ženska t. j. bodi ponižna in pohlevna, ne zanimaj se za nikako stvar.

Če je človek samostojen, tako v sebi, duševno samostojen, ima vendar nekaj od življenja in življenje od njega, če tudi je v najskritejšem gorskem zakotju, oddaljen in izoliran od kulture in omikancev. Če se ima malo eneržije, misli, trdne volje, se pač ni bati, da se človek vtopi v vsakdanjosti in naj je ista še tako jednolična. Njegov duh vendar-le najde vedno kaj, s čimur se bavi, s čimur se bistri in razvija!

Ali naše ženske ne smejo niti imeti svojih mislij! Doma naj misli in vé toliko in toliko, kolikor in kolikor mislijo domači, v šoli, kakor misli profesor ali učiteljica; več ji sploh ni treba vedeti!

Žensko treba vzgajati za njen naravni poklic, za ženo in mater — ponavlja se vedno v nešteti variacijah. — Ah pojdite mi s tako vzgojo! Kaj pa jih učite? Laskati se možkim in čakati na nje, kakor na odrešenike! Odgojite nam rajše ljudi, storite iz ženske najprej človeka, za ženo in mater nas je že narava sama odgojila!

Toda za enkrat bodi dovolj!

Bog Vas živi, gospodična urednica! Oprostite, da Vašo potrežljivost tako hudo zlorabi ta svojeglavni, udani Vaš

«Z.»



## Hrana za otroke.

Po francoskem prevela Marica.

—(Konec)—



obče se misli, da se mora jesti mnogo juhe in mnogo kruha, da se postane močnim in velikim. V svojih molitvah prosimo zares »vsakdanjega kruha«, dási je pod »vsakdanji kruh« razumeti vso potrebno hrano.

Tako prosi Anglež sè srcem dobrega kosa pečenega mesa in dobro pečenega krompirja in ko njegove ustne izgovarjajo »bread«, on prosi Boga, naj mu da vsakdanjega »beef-steack-a«.

Vse pri nas jè juho in često ono redko, vodeno juho, po katerej se lovijo kosi kruha, riž ali kaj družega. Juha ni niti z daleka tako zdrava in imenitna jed, kakor pripovedujejo naši starejši ljudje, ki ne zabijo pri nobeni priliki priporočati je. In naše ljudstvo — razven delavcev — ni le zato brezmišično, ker ne dela fizično težkih del, ampak tudi zato, ker se hrani s tako hrano.

Juha nas n. pr. bolj debeli, daje več one mehke, puhle deбелиsti nego mišic ter nas dela tako nekako mehkužne na duhu in telesu.

Vemo, da je mnogo takih ljudi, ki se hranijo tako vsled svojega slabega socialnega položaja in vsled pomanjkanja sredstev; vemo, da vsi ne morejo jesti pečenega mesa opoldne in zvečer, ali še po večkrat na dan. Toda ako spoznavamo hranilne lastnosti naših jedi, nahajamo tudi v skromnejših prave redilne lastnosti in vidimo, da se priprostejše in najcenejše jedi dajó pripraviti takó, da nam teknejo mnogo bolje od naše navadne juhe. Naša dekleta se pač uče kolikor možno abstraktno o onih treh vrstah hrane, ki nam je potrebna, bolje bi pač bilo, da bi se učile bolj praktično in bolj priprosto, kako pri-

praviti jedi, da bi se lepo razvijali njihovi otroci in da bi čim lažje izhajala z denarjem, kojega bodo imela na razpolago za hrano.

Juhe ne dajajte posebno takim otrokom ne, ki prebavljajo slabo, za slabotne želadce je ona redka juha naravnost škodljiva.

Postne juhe naj bodo celó goste in nekako bolj podobne piré. Ne dajajte otrokom onih redkih postnih juh, na katerih plavajo kosi zelenjave in koščeki sredice. Taka juha je dobra le zato, da pozimi nekoliko segreje.

Tudi ne basajte svojih otrok s kruhom, dási so naši stari trdili, da kruh dela močne ljudi.

Posebno je sredica, osobito še gorka ali sploh mehka sredica, za želodec kakor napita goba. Ako že nočete za svoje otroke prepeči kruha še enkrat na omrežji, kar pa dela kruh mnogo bolj prebavljiv in mu ohrani vendar vsa redilna svojstva, dajte jim vsaj mnogo skorje in sredice malo ali pa nič.

Ako hočete, da se vaš otrok, ki je presuh, nekoliko odebeli, dajajte mu prepečenega mrzlega kruha namazanega z dobrim maslom in potrošenega z navadno soljo. Za pijačo dajajte mu mleka in sicer bolje nekuhanega mleka, ako ste gotovi, da je krava zdrava, netuberkulozna. Sploh redite ga z mlečnimi jedmi, s kuhano in stolčeno smetano.

Sladčice kvarijo zobé, težé želodec in tvorijo nepotrebno mast.

Ob času sadja dajte otrokom brez strahu češenj, breskev, grozdja in jabolk; manj pa jagod, hrušk in sliv.

Težko prebavljive jedi so: kruhova sredica in juha s kruhovo sredico, okajeno meso, jedi s premnogimi dišavami, divjačina, ki je zastarela, težke ribe, surova zelenjad: radič, solata, meloni, jedi pripravljene z jesikom, jetra, cvrtje, špargeljni, karfijole, sladčice, smetana (ako ni skuhana), sir.

Jedi, ki se morajo priporočati: dobro pečen kruh posebno, skorja, jajca (izvzemši trdo kuhana jajca, ki so težko prebavljiva), lahke pečene ribe, ako se cvró, sleči jim kožo, pod katero se je nabralo olje; meso belo in rdeče, (govedina, teletina, piške in kastrun) pečeno rajši nekoliko več nego manj, ker premalo pečeno tvori večkrat gliste. Fižol, zeleni fižol prav mehak, artišoki, piré iz krompirja, leče in sadja, piré iz kuhane solate, radiča, špinače, endivije, suho sadje, nepresladek kompot, kuhana smetana. Jedém davajte malo popra in dosti soli.

Gledé pijače sem jaz menenja, da se otrokom ne daje nobene alkoholične pijače, ni piva, ni vina, ne belega, ni rdečega, ni črnega.

Med jedjo je sploh nezdravo piti mnogo. Dajte otrokom eno uro pred obedom kupico vode ali mleka. Ko otroci odrastejo, daste jim pri jedi lahko kupico vina z vodo toda jaz vam povem, da jaz poznam le eno zdravo pijačo, na katero se zanašam vselej, to je: čista voda. Toda med jedjo in neposredno po jedi ni zdravo piti mnogo, ker se pomnoži želodčni sok in se prebavljanje zakasni.

Vadite otroke, ko so še celó majhni, da jedó počasi in da žvečijo dobro. Od tega bode večinoma odvisna bodočnost njihovega želodca.

M á r i c a.



## Razno.

**Igra.** Neka gospa me je vprašala, kaj naj bi še igrale njene hčere mesto Croquet in Laven tennis, na kar odgovarja g. Danica: Pri vseh narodih so se vdomačile razne igre — takozvane «Rasenspiele» in po pravici. Saj ni bolj oživljajočega, pazljivost in mišice naterajočega, nego taka igra na planem. V prvi vrsti štejemo sem Croquet, Laven tennis, Federball in Rasenballspiel, koje se priporočajo vse jednako. Isto tako dobra je tudi igra z obroči (Reifspiel.) Za deklice se ne priporoča angleški Fussballspiel, ki se je jel na Angleškem in Nemškem širiti tudi mej damami.

Če pa vprašamo po slovanskih narodnih igrah, jih najbrže ne najdemo nikjer. Slovanom rabi v zabavo le ples — kolo, posebno pa južnim Slovanom. Na Hrvatskem je še dosti pokrajin, kjer se je ohranil ta stari običaj. Mladež obeh spolov se zbira na pr. po maši pred cerkvijo, da zaplešejo kolo med glasnim prepevanjem svojih narodnih pesmij. Kolo je različno, seveda po različnih krajih.

No, tudi pri nas se je vdomačilo kolo v plesni dvorani. Lepo je tudi, če se zasuče kolo na zeleni trati. Seveda ne more do cela nadomestiti iger. Zato le poslužujte se slovenska dekleta priljubljenega Laven tennis-a in žogic. Nič ne dé, če niso baš slovenske igre. Saj veste, kar je dobro in lepo, bodi slobodno internacionalno.

Ali vé morda kateri cenjeni čitatelj za kako slovansko slično igro?

**Za Prešernov spomenik** je darovala gospdč. Mina Pernat, veleposestnikova hči, 7 K. Živela vrla darovateljka, ki naj bi našla posnemovalk.



## Doma.

**Steklenice se osnažijo** najboljše se sirovim, na koščeke zrezanim krompirjem in z raztrganim popirjem časnikovim. Tiskarsko črnilo odpravlja kmalo tudi njhujše madeže. Še celo mastne steklenice postanejo hitro čiste. Ker je pa črnilo zdravju škodljivo, treba po takem snažnji steklenice še prav dobro izplakniti z vročo vodo.

**Kokošji hlev po zimi.** Da je v hlevu po zimi bolj gorko, je treba, da mu pokrijemo tla z dobro steljo. Seno in listje ni dobro. Najbolja je šota, ker greje tla ter ob jednom veže izhlapevanje. Namesto šote služi tudi suh pesek ali suha zemlja. Seveda treba potem vsaki teden hlev dobro izkidati in zračiti.

**Zmrzneno sadje.** Navadno se polaga zmrzneno sadje v mrzlo vodo, da se zopet odtopi. A to ni dobro. Najboljše je, ako se zrak v shrambi segreje čez 0 stopinjo. Ako pa to ni možno, naj se odnese sadje v toplejši prostor, a prijeti ga je treba z ovito roko in prav na rahlo, da se ne stiska. Ako se skaže, da se zmrznjeno sadje več ne dá rešiti, je najbolje, ako ostane zmrzneno, dokler se ne vporablja. Kajti prehudo zamrzneno sadje kmalo segnije, ako se odtopi.

**Da železnina** ne zarijavi, treba jo namazati z mastjo, ki je izvrtla iz 1 kg. slanine in koji je pridano 30 gr. kafre in nekaj grafitu. S to zmesjo se namaže železo s prav mehko krpico. Železo dobi potem prav jekleno barvo, ter ne zarijavi na zraku.

**Kako se ohranijo barve v perilu.** Jesih, ako ga priliješ lugu, ohrani svetlo rdečo in zeleno barvo, ako ga priliješ zadnji vodi, dobi blago, ki je bilo močno-rdeče barve in je zbeležo, svojo prvotno barvo zopet. Soda ohrani temno-rdečo in svinčeno-barvo, potaša pa črno na sami volni.

(Die Werkstatt).

**Ceplenje vrtnic po zimi.** Že začetkom decembra se lahko cepijo vrtnice, ki imajo dobre korenine in ki so se hranile v loncih že leto dni. Za ceplenje se rabi čisti čebelni vosek. V prvih štirih tednih imej tako cepljeno rastlino v temi in v kraju, kjer je 2—3 Reaumurjevih stopinj gorkote, potem jih pa prenesi na svetlo in na gorkeje. V takem času in tako cepljene rože rastejo sicer bolj počasi, toda krepkeje in bolj gotovo nego one, ki se cepijo v gorkem letnem času.

(Wirtschaftsfreund).



**Belgrajski kruh**, ki se peče za veliko noč. Vzemi pol funta olupljenih, lepo na kocke zrezanih mandeljnov, pol funta moke, 20 gramov stolčenega cimeta, noženo končino stolčenih klinčkov, malo muškatovega orcha, nekoliko fino zrezanega citroninega in pomarančinega olupka kakor tudi 35 gramov citronata, zmešaj vse to s tremi jajci, stolčenimi s  $\frac{1}{2}$  funtom cukra, v testo, zvaljaj je, da bo tenko za dva noževa hrbta in razrezi na dolge, ozke kose, deni jih na ploščo, katero si namazala z voskom in peci počasi.



### Listnica uredništva.

**R a d o v a n o v D.** Vaše «Zimske fantazije» so res klasično-krasne. Imela sem nekaj veselih trenutkov ž njimi; kaj sem hotela družega, ako ne smejati se? Čitateljem za primer natisnem Vašo prvo fantazijo v celoti:

«Zimsko popoldne. Grozen dolgčas. V mestnem drevoredu vidimo jako malo sprehajalcev. Nekaj otročaje v se poja okoli dreves. Lica in nos jim žaré od hudega mraza, ki rezko ujeda v telo in človeka do kosti pretresa. Psi brskajo po snegu okoli. Kamor se spusti jeden, teko za njim vsi drugi. (Konkurenca Zoli!) Vrabci kričé in se kavsajo za malo zrnce. — Večeri se . . .»

In tu je konec Vaše «bujne» fantazije.

V IV. fantaziji pišete: «Zavil sem v gozd. Preplašeno so gledale gozdne živali iz grmovja, kakor bi hotele reči: Kaj delaš ti tukaj, kaj nas motiš?»

Mirno bi vrgla tudi Vaš spis v koš kakor mnogo drugih, le radi Vašega pisma, koje ste pisali tako samozavestno, odgovorila sem Vam tako obširno.

**P o d l e s n i k o v.** «Ti ne ljnbiš.» Dobro misli niste dobro izdelali — nerabno. «V budvarju» je pisano precej živahno, a ova blaznost je nenaravna. Prosim, da dovolj frankujete svoja pisma.

**I v a n.** Pesmi prejela, mislim, da bode kaj dobrega. Hvala!

**N a r o č n i c a v J.** Ime «Zina» je bajé iz Terezina, Rozina ali kaj tacega. Gledé igre za Vaše hčerke, Vam odgovarja g. Danica.

**P o r o č n i k.** Ena tistih pesmi je že stavljena in list se že tisku; družega pisma, ki bi se tikalo teh pesmi, nisem prejela ni od Vas ni od koga družega. To od 8. II. je edino, a to je došlo prepozno.

